

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunfullmäktige

Datum:
2026-08-27

Diarienummer:
KSN-2025-04005

Handläggare:
Sandra Thorngren

Svar på motion från Sofia Andersson (M) om förbättrat stöd till familjehem som tar över vårdnaden

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Sofia Andersson (M) föreslår i en motion väckt den 15 december 2025 att socialförvaltningen får i uppdrag att ta fram modeller för hur Uppsala kommun kan erbjuda ett utökat och behovsanpassat stöd till familjehem som tar över vårdnaden om ett familjehemsplacerat barn, och det placerade barnet, i de fall det önskas av familjen.

Bakgrunden till motionen är dels nya lagförslag som ska säkra barns anknytning till ett familjehem, dels att familjehem idag ibland tvekar på om de kan ta över vårdnaden eftersom de då förlorar en del av det rådgivande stöd från socialtjänsten som de haft som familjehem. Kommunens brist på stöd ska inte vara en bromskloss för vårdnadsövergångar som är uppenbart positiva för barnet.

Beredning

Ärendet har beretts av socialförvaltningen och kommunledningskontoret.

Ärendet behandlades av socialnämnden 16 juni 2026 och av kommunstyrelsen 17 juni 2026.

Föredragning

När ett barn har varit placerat i samma familjehem i två år från det att placeringen

verkställdes, ska nämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vården enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken. Därefter ska frågan övervägas årligen. Den 1 januari 2025 infördes flera viktiga lagstiftningsförändringar på området. Tidigare krävdes att det skulle vara ”uppenbart bäst” för barnet att vårdnaden flyttades – det kravet har nu tagits bort. Det innebär att kraven för överflyttning av vårdnaden sänkts något i förhållande till vad som tidigare gällt. En vårdnadsöverflyttning ska beslutas om det bedöms vara bäst för barnet att det rådande förhållandet består och att vårdnaden flyttas över till familjehemsföräldrarna.

Om det är till barnets bästa med en överflytt av vårdnaden och familjehemsföräldern är positivt inställd till att bli särskild förordnad vårdnadshavare (SFV) och övriga kriterier är uppfylla så ansöker socialnämnden till tingsrätten om överflyttning av vårdnaden.

Vid en vårdnadsöverflyttning upphör socialnämndens skyldighet att följa upp och ompröva vården enligt lagstiftningen. Det finns idag inga nationella krav på kommuner att erbjuda standardiserat stöd efter vårdnadsöverflyttning, men lagstiftningen framhåller att barnets bästa ska vara vägledande och att stabilitet och långsiktighet är centralt. För att åstadkomma detta behöver socialförvaltningen kontinuerligt arbeta med att tillhandahålla ett gott stöd till familjehemmen – såväl inför en placering, under placeringstiden som efter en vårdnadsöverflytt.

Socialförvaltningens modell för stöd till familjehem i samband med vårdnadsöverflytt finns beskriven i ett antal rutiner och i ett samlat informationsdokument riktat till familjehem, tillgängligt i socialförvaltningens kvalitetsledningssystem. Dokumentet omfattar bland annat allmänna skyldigheter som särskild förordnad vårdnadshavare, frågor om arvode och omkostnadsersättning, rätten till föräldrapenning samt former för kontakt med barnets föräldrar, biologiska nätverk och andra viktiga personer i barnets närhet. Vidare beskrivs även formerna för kontakt med socialtjänsten. I rutiner framgår att familjehemmen tidigt i processen inför övervägande om vårdnadsöverflytt dels ska informeras om förutsättningar, dels tillfrågas vad som skulle krävas för att de ska känna sig trygga med ett övertagande av vårdnaden.

Efter en vårdnadsöverflytt erbjuder socialnämnden fortsatt stöd av samma slag som till familjehem. Skillnaden är att stödet efter vårdnadsöverflytt grundas på frivillighet och utformas utifrån familjens behov och önskemål. Förvaltningen erbjuder fortsatt handledning av familjehemssekreterare till de familjer som önskar det. Handledningen kan ske vid fysiska möten, digitalt eller per telefon. Familjerna erbjuds även möjlighet att delta i utbildningskvällar och reflektionsgrupper. Stödet motsvarar i sak det som erbjuds familjehem, men ges med anpassad intensitet och omfattning.

Utöver det särskilda stöd som erbjuds i samband med vårdnadsöverflytt har familjerna tillgång till samtliga öppenvårdsinsatser utan biståndsbeslut som erbjuds alla invånare i Uppsala kommun. Därutöver kan familjerna, utifrån individuella behov, ansöka om ytterligare stöd hos socialnämnden eller hos andra ansvariga huvudmän, såsom regionen och omsorgsnämnden. Vid behov kan familjehemssekreterare bistå familjerna med information, vägledning och stöd i samband med ansökningar, samordning av kontakter samt orientering i tillgängliga stödsystem.

Socialförvaltningen delar motionärens uppfattning om att särskilt förordnade vårdnadshavare kan ha behov av fortsatt stöd efter vårdnadsöverflyttning. Detta ligger i linje med lagstiftningens intentioner att stärka barnets långsiktiga trygghet samt nationella riktlinjer som betonar stöd vid övergången. Familjer som tar över vårdnaden ska ha tillgång till ett fullgott, behovsanpassat och långsiktigt stöd från socialförvaltningen.

Förvaltningen bedömer att det finns behov av att vidareutveckla kommunens stödmodeller, inte minst mot bakgrund av lagändringen som trädde i kraft den 1 januari 2025 och som stärker barnets rätt till stabilitet vid vårdnadsöverflyttning. Ett arbete kommer att inledas med att komplettera befintliga informationsdokument. Detta genom att ta fram en strukturerad och överskådlig beskrivning av olika former av stöd som kan erbjudas eller sökas av särskilt förordnade vårdnadshavare via socialförvaltningen eller andra aktörer. Exempel på sådana stöd är LSS-insatser via omsorgsförvaltningen, råd- och stödinsatser av relevans samt möjlighet till insats i form av umgängeskontaktperson.

Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att motionens intentioner tillgodoses genom pågående arbete och planerade utvecklingsåtgärder. Motionen föreslås därför anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 27 augusti 2026.
- Bilaga 1, Motion om förbättrat stöd till familjehem som tar över vårdnaden
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från socialnämnden 16 juni 2026
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från kommunstyrelsen 17 juni 2026

Kommunledningskontoret

Birgitta Pettersson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Biträdande stadsdirektör
och utvecklingsdirektör

Motion om förbättrat stöd till familjehem som tar över vårdnaden

Det finns fall där familjehemsplacerade barn tvingats flytta hem till sina biologiska föräldrar med förödande utgång. Ett av fallen är det uppmärksammade om treåriga Lilla hjärtat, som miste livet efter att ha flyttats tillbaka till sina biologiska föräldrar från familjehemmet där hon bott. Det är uppenbart att barnets skydd behöver stärkas.

Den moderatledda regeringen har tagit flera viktiga steg framåt, bland annat nu senast genom ett nytt lagförslag som ska säkra att barns anknytning till ett familjehem ska väga tungt när beslut om eventuell hemflytt ska tas. Uppsala bör ta samma ansvar.

Barn ska inte tvingas flytta tillbaka till sina biologiska föräldrar om de har en starkare anknytning till sitt familjehem, om det är bäst för barnet att kunna stanna. De ska i stället kunna fortsätta vara omhändertagna med hänvisning till att de har en stark anknytning till sitt familjehem och detta är det bästa för barnet.

Uppsala kommun skulle kunna ta steg i samma riktning. När ett barn bott hos ett familjehem en längre tid och har en stark anknytning dit ska det övervägas om vårdnaden om barnet kan övergå till familjehemmet, under förutsättning att det är för barnets bästa. Idag tvekar familjehem ibland på om de kan ta över vårdnaden eftersom de då förlorar en del av det rådgivande stöd från socialtjänsten som de har som familjehem.

Många familjehem tvekar trots att det för socialtjänsten är uppenbart att de hade klarat av uppgiften. Om socialtjänsten i det läget kunnat garantera mer stöd liknande det som finns för familjehem hade fler barn kunnat bli än mer stadigvarande boende i de familjehem där de rotat sig. Det hade inneburit trygghet och stabilitet för fler familjehemsplacerade barn. Kommunens brist på stöd ska inte vara en bromskloss för vårdnadsövergångar som är uppenbart positiva för barnet.

Exakt hur stödet skulle kunna se ut behöver utredas vidare. Motionens intention är inte att exakt samma stöd av familjehemssekreterare ska erbjudas – men däremot mer än vad som erbjuds idag. Stödet ska vara behovsstyrt, förutsägbart och långsiktigt. Uppföljande samtal med en viss regelbundenhet, konsultation kring eventuella hälsotillstånd eller psykisk ohälsa eller utökad möjlighet till råd och stöd skulle kunna vara bra alternativ.

Med anledning av ovanstående yrkar jag:

att socialförvaltningen får i uppdrag att ta fram modeller för hur Uppsala kommun kan erbjuda utökad och behovsanpassat stöd till familjehem som tar över vårdnaden om ett familjehemsplacerat barn, och det placerade barnet, i de fall det önskas av familjen.

Sofia Andersson (M)
2025-12-05





Socialnämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-16

§ 93

Svar på motion om förbättrat stöd till familjehem som tar över vårdnaden från Sofia Andersson (M)

SCN-2026-00531

Beslut

Socialnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Sofia Andersson (M) föreslår i en motion väckt den 15 december 2025 att socialförvaltningen får i uppdrag att ta fram modeller för hur Uppsala kommun kan erbjuda ett utökat och behovsanpassat stöd till familjehem som tar över vårdnaden om ett familjehemsplacerat barn, och det placerade barnet, i de fall det önskas av familjen.

Bakgrunden till motionen är dels nya lagförslag som ska säkra barns anknytning till ett familjehem, dels att familjehem idag ibland tvekar på om de kan ta över vårdnaden eftersom de då förlorar en del av det rådgivande stöd från socialtjänsten som de haft som familjehem. Kommunens brist på stöd ska inte vara en bromskloss för vårdnadsövergångar som är uppenbart positiva för barnet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 28 april 2026.
- Bilaga 1, Motion om förbättrat stöd till familjehem som tar över vårdnaden

Yrkanden

Sofia Andersson (M), Vivianne Eriksson (M), Viviane Obaid (C), Leif Boström (KD) och Ludvig Arbin (L) yrkar att motionens ska bifallas.

Hanna Victoria Mörck (V) yrkar avslag på Sofia Anderssons (M) m fl. yrkande och yrkar bifall till liggande förslag.



Socialnämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-16

Beslutsgång

Ordföranden ställer Sofia Anderssons (M) m fl. yrkande mot eget yrkande och finner bifall till eget yrkande om bifall till liggande förslag.

Reservationer

Sofia Andersson (M), Vivianne Eriksson (M), Viviane Obaid (C) och Leif Boström (KD) anmäler reservation enligt:

Att familjehem tvekar inför att ta över vårdnaden på grund av rädsla för att bli utan visst stöd är ett välkänt problem. I motionssvaret framgår att man instämmer i detta och att man avser att inleda ett arbete med att vidareutveckla stödmodeller. Mot den bakgrunden borde det vara rimligt att också bifalla motionen som föreslår just detta. Det behöver ske en förändring för att också gå i takt med den nationella politiken för att säkra att barns anknytning till ett familjehem ska väga tungt när beslut om eventuell hemflytt ska tas.

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motionen.

Kommunstyrelsen
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-17

§ 271

Svar på motion från Sofia Andersson (M) om förbättrat stöd till familjehem som tar över vårdnaden

KSN-2025-04005

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Sofia Andersson (M) föreslår i en motion väckt den 15 december 2025 att socialförvaltningen får i uppdrag att ta fram modeller för hur Uppsala kommun kan erbjuda ett utökat och behovsanpassat stöd till familjehem som tar över vårdnaden om ett familjehemsplacerat barn, och det placerade barnet, i de fall det önskas av familjen.

Bakgrunden till motionen är dels nya lagförslag som ska säkra barns anknytning till ett familjehem, dels att familjehem idag ibland tvekar på om de kan ta över vårdnaden eftersom de då förlorar en del av det rådgivande stöd från socialtjänsten som de haft som familjehem. Kommunens brist på stöd ska inte vara en bromskloss för vårdnadsövergångar som är uppenbart positiva för barnet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 28 april 2026
- Bilaga 1, Motion om förbättrat stöd till familjehem som tar över vårdnaden

Yrkanden

Therez Almerfors (M), Ehsan Nasari (C) och Anders A Aronsson (L) yrkar bifall till motionen.

Maria Rosander (SD) yrkar bifall till motionen.

Kommunstyrelsen
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-17

Beslutsgång

Ordföranden ställer liggande förslag att besvara motionen mot Therez Almerfors (M) m.fl. yrkande att bifalla densamma och finner att kommunstyrelsen bifaller liggande förslag att besvara motionen.

Reservationer

Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) samt Sofia Andersson (M), Fredrik Hultman (M) och Mats Gyllander (M) reserverar sig mot beslutet enligt nedan:

Att familjehem tvekar inför att ta över vårdnaden på grund av rädsla för att bli utan visst stöd är ett välkänt problem. I motionssvaret framgår att man instämmer i detta och att man avser att inleda ett arbete med att vidareutveckla stödmodeller. Mot den bakgrunden borde det vara rimligt att också bifalla motionen som föreslår just detta. Det behöver ske en förändring för att också gå i takt med den nationella politiken för att säkra att barns anknytning till ett familjehem ska väga tungt när beslut om eventuell hemflytt ska tas.

Vi reserverar oss till förmån för att bifalla motionen.

Särskilda yttranden

Stefan Hanna (UP) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Utvecklingspartiet demokraterna, UP, anser att det är mycket viktigt att servicen till invånare som ställer upp som fosterföräldrar kraftigt förbättras. Även om det är en hel del ekonomiska ersättningar för att bli fosterhem är det ett mycket stort och krävande åtagande. Många gånger väldigt krävande. Också mycket kärleksfullt om man som fosterhem lyckas bygga en bra relation med det barn man har i uppgift att ge omsorg, studiemotivation, hälsotänkande och mycket mer.